

S. Sayısı : 172

Ordu subaylar heyetine mahsus 863 sayılı terfi kanununun 8 nci maddesinin tadiline dair kanun lâiyhası ve Millî müdafaa encümeni mazbatası (1/204)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi

müdürlüğü

Sayı : 6/3391

26 - VI - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ordu subaylar heyetine mahsus 863 sayılı terfi kanununun 8 nci maddesinin tadili hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 19 - VI - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe

Eski Askerî ceza kanunu zamanında (17 - VI - 1926) tarihinde meriyete vazedilen 863 sayılı ordu subaylar heyetine mahsus terfi kanununun 8 nci maddesinde (Subayların divanı harblerce mahkûm edildikleri hapislik müddetlerinin kıdemlerinden kesileceği) yazılıdır.

15 - VI - 1930 tarihinde neşir ve neşirinden dört ay sonra meriyet mevkiine giren 1632 sayılı yeni Askerî ceza kanununda ise hapislik (ağır hapis, hapis, kısa hapis) olarak üç neve ayrılmış olduğu halde gösterilmiş ve bunlardan her birisinin mahiyeti ve hukukî neticeleri ile icra şekilleri aşağıda izah olunacağı veçhile birbirinden ayrı ve farklı olarak kayıd ve işaret olunmuştur.

Kısa hapis cezaları 1632 sayılı As. ceza kanunu ile tesis edilmiş bulunmasına nazaran işbu kanunun neşrine tekaddüm eden bir zamanda vücuda getirilecek meriyet mevkiine konan 863 sayılı kanunda, vazı kanunun kısa hapis cezalarını derpiş etmiş bulunmasına maddeten imkân olmadığı be-dihidir.

Ağır hapsin ve hapsin ne demek olduğunu 1632 sayılı As. ceza kanununun 22 nci maddesi ve kısa hapsin mahiyetini de kezalik aynı kanunun 23 ncü maddesi sarahatle tarif etmiştir. Kısa hapisle birlikte şahsî hürriyeti tahdid eden yukarıda maruz üç nevi hapis cezasından ağır hapsin aşgarî haddine bile mahkûm olanlar hakkında As. ceza kanununun 30 ncü maddesi mucibince tard cezası her halde hüküm olunacağına nazaran, mutlaka tard cezası verilecek ağır hapis mahkûmlarının kıdemlerinin ve kıdemlerinden tenzilât icrasının artık mevzuubahs olamayacağı tabiidir.

Askerî ceza kanununun 21 nci maddesinde şahsî hürriyeti tahdid eden cezalar meyanında sayılmakla beraber mahiyeti itibarile disiplin cezalarını teşkil eden ve 23 ncü maddede göz, oda, ve erat hakkında katıksız hapis gibi nevilere ayrılmış bulunan kısa hapis cezaları - aynı maddenin tarifine göre hususî mahiyette bir nevi askerî ceza olarak kabul ve itibar edilmiş ve subaylarla askerî memurlar hakkında mahiyetlerini, neticelerini ve icra şekillerini gösteren Askerî ceza kanununun 24 ncü maddesinin (c) fıkrasında kısa hapis cezalarında umumî hizmetten maada diğer talim ve saireye çıkmak gibi) hizmetlere iştirak olunacağı, maaş ve tahsisatın tam olarak verileceği yazılıdır. Buna göre 1108 sayılı maaş kanununun ve buna müzeyyel 1074 sayılı kanun hükümlerinin kısa hapis cezalarına tatbiki mevzuubahs olamayacağı ve disiplin cezalarının âmirleri veya Askerî mah-

keme tarafından verilmiş olması cezanın mahiyet ve neticesi üzerine tesir hâsıl etmeyeceği ve Askerî ceza kanununun 21, 22, 23 ncü maddeleri hükümlerine göre kısa hapis cezalarının hapis cezası ile teadül ettirilmesine imkân görülemediği ve tamamen inzibatî bir karakterde olan ve askerî bir tedbir mahiyetini aşmayan ve disiplin ceza kanununa taallûk eden bu cezanın (hapis) cezası suretile tavsif ve hapis cezasının netice ve tesirlerine tâbi tutulmaması ve binnetice kısa hapis cezasına mahkûm olanların kıdemlerinden tenzilât yapılmaması lâzım geleceği mütalea edilmete isede :

Vakti sulhte ve hassaten harp zamanında muvaffakiyetin esası ve en kara ve tehlikeli anlarda selâmet ve kurtuluşun biricik âmili olmak itibarile Ordunun temeli sayılan ve her şeyden üst tutularak muhafaza ve idamesinde aledderecat her âmir ve komutanın müşterek mesuliyeti bulunan disipline riayette Ordu subaylar heyeti ile askerî memurlarının daima örnek teşkil etmeleri ve Askerî mahkemeye düşmemek fikrinin bütün efal ve harekâtlarına müdir ve nâzım bulunması maksadının temini ve esasen komutanların disiplin cezası vermek salâhiyetleri dahilinde bulunduğu halde, bir disiplin suçu işleyen subay veya Askerî memuru Askerî mahkemeye tevdi etmeleri, disipline aykırı hal ve hareketlerinden dolayı ekseriya daha evvel yapılan nasihat ve ihtarların semeresiz kalması veya haklarında salâhiyet dahilinde tatbik edilen disiplin cezalarından müteessir ve mütenebbih olmayarak suçu tekerrür etmesi neticesi olarak daha ağır bir ceza ile cezalandırılmaları maksadına matuf bulunacağından askerî mahkeme yolu ile ıslahı hâl eylemeleri ümidinde bulunan subay ve Askerî memurlar hakkında mezkûr mahkemelere hüküm edilecek (kısa hapis) cezalarının dahi kıdemden tenzili mucib olacağı mülahazasının fikirlerde yer etmesi ve dolayısıyla de disiplinin ayrıca bu yol ile de baskı altında tutulması için 863 sayılı terfi kanununun 8 nei maddesinde yazılır (hapislik) kelimesinin, hapislik hangi türlü hapislik olursa olsun heyeti umumiyesine şamil bulunmasının icab ettiği düşünülmekte ve Âlî Askerî Şûra kararı ile Genelkurmay Başkanlığının fikir ve mütaleaları da bu merkezde bulunmaktadır.

Bu sebeble; 1632 sayılı Askerî ceza kanununda (Divanharb) tâbiri yerine (Askerî mahkeme) kullanılmış olmasına binaen, 863 sayılı terfi kanununun 8 nei maddesi bu tâbire ve yukarıda arz edilen esbabı mucibeye göre ilişik olarak sunulan şekilde tadil edilmiştir.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.

M. M. encümeni

Esas No. 1/204

Karar No. 19

3 - VII - 1939

Yüksek Başkanlığa

Ordu subaylar heyetine mahsus 863 sayılı terfi kanununun 8 nei maddesinin tadili hakkında Millî Müdafaa vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulduğuna dair olup encümenimize verilen Başvekâletin 26 haziran 1939 tarihli ve 6/3391 sayılı tezkeresi ve bağı evrak Millî Müdafaa vekilliginden gönderilen memuru huzurunda okundu ve görüşüldü :

Bağı olan mucib sebebe ve verilen izahata nazaran 863 sayılı terfi kanununun 8 nei maddesindeki kıdemden tenzil edilen hapis cezasının

1632 sayılı askerî ceza kanunundaki hapis cezalarının her hangisi olursa olsun askerî mahkemenin verdiği askerî cezadan ibaret olduğu, ve ismi geçen 8 nei maddedeki tabiratin mevcut kanunlara göre değiştirilmesi encümenimizce de muvafık görülmüş ve kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Yüksek Heyetin tasvib nazarina arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

M. M. E. Reisi

Diyarbakır

K. Sevüktekin

M. M.

Erzurum

Ş. Koçak

Kâtib

Samsun

Çankırı	Erzurum	Erzurum	Maraş	Muğla	Şamşun
Dr. A. Arkan	A. Akyürek	S. Altuğ	H. Reşid Tankut	S. Güney	F. Engin
Kars	Konya	Malatya	Seyhan		Urfa
Ş. Karacan	Vehbi Bilgin	O. Koptağel	Sinan Tekelioğlu		Ahmed Yazgan

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ordu subaylar heyetine mahsus (863) sayılı terfi kanununun 8 nci maddesinin tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 863 sayılı kanunun 8 nci maddesi aşağıda gösterildiği üzere tadil edilmiştir:

Subaylarla askerî memurların askerî mahkemelerce askerî ceza kanununa tevfikân mahkûm edildikleri şahsî hürriyeti tahdid eden ceza müddetleri kıdemlerinden kesilir.

Mezuniyetlerini kabule şayan mazerete müstenid olmaksızın geçirdikleri bilmuhakeme sabit olanların izinsiz geçirdikleri müddetler kıdemlerinden kesilir. Ecnebi memleketlere tahsil için Hükûmetçe gönderilmiş veya kendi hesabına gitmiş olanlardan, yolsuzluklarından dolayı Hükûmetçe geriye çağırılanların veya avdetlerinde muvafık sicil alamayanların tahsil için geçirdikleri müddetler, kıdemlerinden kesilir. Bunlardan Hükûmetçe gönderilmiş olanların askerlik hiz-

metlerinden tahsil müddetleri çıkarılır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa vekili memurdur.

19 - VI - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam		N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayık Öztürk	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V. ve Ad. V. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
	Mu. Mü. V.	Ti. V.
	A. Çetinkaya	C. Erçin